

Francesc Montero Aulet (ed.), *Manuel Brunet. Testimoni privat. Reflexions i textos de postguerra d'un vencedor vençut (1940-1947)*, Girona, Curbet Edicions, 2019, 188 p., ISBN: 978-84-949995-4-3.

Lluny queda el primer article de Francesc Montero sobre la figura del periodista Manuel Brunet a la revista *Serra d'Or* fa més d'una dècada. Des de llavors, ha prosseguit incansablement amb la recerca i l'estudi del mencionat reporter osonenc-figuerenc fins a conèixer i confeccionar perfectament la seva trajectòria vital i professional. Finalment, tot aquest treball acabà convertint-se en la seva tesi doctoral i posteriorment en la magnífica biografia, publicada per l'editorial Afers, *Manuel Brunet. El periodisme d'idees a l'ull de l'huracà*. L'edició d'aquest llibre suposà un pas important en el camp de les biografies dels «vencedors vençuts», un sector de la societat format per milers de persones anònimes i que hom pensa que no s'ha dedicat prou atenció al seu estudi.

Aquest nou llibre recull un important nombre de pensaments de Brunet que deixà per escrit i que descriuen perfectament el seu parer en nombrosos temes candents d'aquell moment. El citat periodista sempre es caracteritzà per ser un excel·lent cronista que no defugia la polèmica i aquests textos i línies no en són una excepció.

El seu pas per la formació catalanista i conservadora Lliga Catalana, després d'haver estat influenciat pel marxisme d'Andreu Nin i militant d'Acció Catalana, i els seus punyents articles a l'òrgan periodístic dels lligaires *La Veu de Catalunya* li suposaren importants enemistats que posteriorment li comportaren seriosos inconvenients.

La persecució de militants o simpatitzants de les formacions polítiques conservadores a l'inici de la Guerra Civil l'obligà a amagar-se durant uns mesos i posteriorment a exiliar-se, gràcies a la protecció de Francesc Cambó, a França, Suïssa i Itàlia. La tràgica situació viscuda durant aquests fets marcà profundament el pensament de Brunet, el qual deixà constància del seu contundent parer en els textos recollits: «A Catalunya, hi havia molts catalans que durant la República votaven, a cada elecció, a favor de la candidatura més vermella per tal de precipitar la caiguda del règim. És una manera tràgica de confessar la pròpia debilitat, un procediment d'una espantosa

eficàcia anarquista. En esclatar la revolució, molts d'aquests homes foren les víctimes de la primera jornada» (p. 71) i «S'hauria de trobar un sistema que en cas de desordres evités l'epidèmia d'incendis d'esglésies, perquè per aquest camí dintre un segle ens quedarem sense patrimoni artístic i religiós. [...] Si un assassinat es castiga amb la pèrdua de la vida no seria pas injust que segons la teoria de dent per dent, un incendi es castigues amb un altre incendi» (p. 89).

Només tornar a Catalunya el 1939 no pogué recuperar el pis de Barcelona perquè havia estat requisat i hagué de marxar, primer, a Castelló d'Empúries i, després, a Figueres. A partir d'aquí escrigué el seu parer sobre la realitat política, social i cultural del darrer trienni i la nova situació que els tocava viure.

Malgrat que en el seu moment Manuel Brunet defensà la República, a través dels textos veiem com es lamentava que l'estabilitat del país només s'aconseguís mitjançant les dictadures. Segons ell, eren les úniques que garantien l'ordre al preu que fos, fins i tot amb la pèrdua de la democràcia durant un període de temps limitat. Un parer força estès i, a la vegada, ingenu entre un important sector de la societat catalana del moment, en especial entre els polítics catalanistes conservadors que creien que amb l'arribada del règim franquista recuperarien l'estatus d'abans de la Guerra Civil i se'ls recompensaria per la seva ajuda al llarg de la guerra, un fet que no fou així.

Davant el desenvolupament del nou règim dictatorial, Brunet es trobà amb una complicada conjuntura vital perquè no encaixava personalment ni ideològica en el règim franquista. La seva carrera quedà truncada, arruïnada i amb un expedient de depuració. Tal com explica l'autor de l'edició del llibre, Brunet no és un vencedor de la guerra, però tampoc no és un vençut; és ambdues coses a la vegada. L'actitud política i cultural dels franquistes des de l'inici del règim i el suport de l'església espanyola a aquest darrer fou un clar exemple de la seva derrota a causa de la seva condició de catalanista i catòlic. En canvi, no veia amb mals ulls la duresa dels càstigs als vençuts per tot el que havien dut a terme durant la guerra i que ell havia sofert, un fet que clarament denuncia en els textos compilats en el llibre.

El seu retorn al món periodístic fou possible gràcies als periodistes i amics Ignasi Agustí i Carles Sentís a la revista *Destino* amb el pseudònim *Romano*. Aquest fet comportà que els exiliats, tant de l'exterior com l'interior, el consideressin un traïdor per la actitud durant la guerra i la posterior acceptació de la nova situació política. Una vida que mai no estigué exempta de polèmica, resumida encertadament per Francesc Montero a la primera meitat del llibre, i que estigué marcada fins al final dels seus dies.

JOSEP LLUÍS MARTÍN I BERBOIS
josepluis.martin.berbois@gmail.com
ORCID 0000-0003-3517-6252